

ZWYCIĘSKA BITWA O NARVIK

W nocy z 27 na 28 maja alianci, przy wsparciu polskiej Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich, odbili z rąk wojsk Trzeciej Rzeszy port w Narwiku. Oprócz tego, że bitwa o Narwik jest jedną z najważniejszych w norweskiej historii wojskowej, to w annałach zapisała się przede wszystkim jako pierwsze podczas II wojny światowej zwycięstwo aliantów nad hitlerowcami, choć - co podkreślają historycy - całkowicie zaprzepaszczone.

Inwazja hitlerowskich Niemiec na neutralną Norwegię rozpoczęła się 9 kwietnia 1940 w ramach operacji Weserübung (*Ćwiczenia na Wezerze*). Hitlerowi zależało, by przejąć norweskie porty i lotniska. Ten w Narwiku miał istotne znaczenie strategiczne - zlokalizowany był tam niezamarzający zimą port przeładunkowy szwedzkiej rudy żelaza.

Stare okręty przeciwko Kriegsmarine

W nocy 9 kwietnia 1940 w Narwiku portu strzegły dwa przestarzałe pancerniki przybrzeżne - Eidsvoll i Norge. Zbudowano je jeszcze przed I wojną światową. Załoga miała świadomość, że okręty w starciu z nowoczesną flotą, a taką miała niemiecka marynarka wojenna, poniosą klęskę. W obronie portu w Narwiku zginęło w sumie ok. 300 członków załogi obu pancerników. - To symbol bezsilności i beznadziei, które charakteryzowały Europę podczas pierwszej wojennej wiosny - stwierdza norweskie Ministerstwo Obrony w komunikacie z 28 maja.

Mimo że naziści mieli przewagę nad Norwegami, norweska artyleria storpedowała i zatopiła ciężki krążownik Blücher. Ministerstwo Obrony Norwegii informuje także o mniej znanym fakcie - 10 i 13 kwietnia Royal Navy zatopiła wszystkie dziesięć niemieckich krążowników, które brały udział w ataku, co przypieczętowało zwycięstwo Brytyjczyków w drugiej bitwie morskiej o port. Dla Kriegsmarine zaś była to niepowetowana strata, która wpłynęła na działania wojenne.

Żołnierze polscy w bitwie o Narwik

14 kwietnia w Norwegii wylądowali alianci, niedługo potem dołączyła do nich Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich (SBSPodh), którą dowodził gen. Zygmunt Bohusz-Szyszko. W bitwie o Narwik brały też udział polskie niszczyciele ORP Błyskawica, ORP Grom i ORP Burza, które weszły w skład Royal Navy.

Pierwsze zwycięstwo

Alianci chcieli odbić port z rąk nazistów. Pod koniec maja zaczęto planować atak, jednak ostateczny termin natarcia kilka razy przesuwano. Ostatecznie w nocy 27 na 28 maja zaczęły się decydujące walki. Rozpoczęła je SBSPodh, atakując niemieckie pozycje na półwyspie Ankenes. Polakom, a także Francuzom z Legii Cudzoziemskiej po długiej i trudnej walce - stanowisko Niemców było bardzo dobrze przygotowane i chronione przez pole minowe - udało się przełamać opór wroga, zdobywając pozycje wojsk niemieckich na wzgórzu. Żołnierze Wehrmachtu ewakuowali się do Narwiku, który alianci zdobyli dopiero późnym popołudniem następnego dnia. Było to pierwsze zwycięstwo wojsk sprzymierzonych przeciwko Trzeciej Rzeszy.

Żołnierze Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich w Narwiku. Fot. PAP/CAF

Zaprzepaszczona szansa

W wielu publikacjach na temat bitwy o Narwik można przeczytać, że zwycięstwo, choć niezaprzeczalnie stanowiło wielki sukces, zwłaszcza propagandowy, było zaprzepaszczoną szansą aliantów, którzy - ku ogromnemu zdziwieniu Norwegów - zaniechali dalszych walk w kampanii norweskiej, zostawiając Norwegię w rękach nazistów. Złożyły się na to przede wszystkim wydarzenia we Francji - w tym samym czasie, co natarcie na Ankenes, wojsko niemieckie odcięło oddziały francuskie w rejonie Dunkierki. Wehrmacht miał plan, by zadać ostateczny cios na froncie francuskim, co dla aliantów oznaczało zakończenie działań

bojowych w Norwegii - gdyby bowiem siły francuskie poniosły klęskę, dalsza walka sił alianckich w kampanii norweskiej byłaby już bezcelowa. Mimo praktycznie podjętej już decyzji o odwołaniu (o której nie poinformowano Norwegów) generał francuski Antoine Béthouart, bojąc się ewakuacji pod ostrzałem niemieckim, postanowił jednak zdobyć Narwik. 1 czerwca aliancy poinformowali Norwegów o ewakuacji wojsk sprzymierzonych, która rozpoczęła się 2-3 czerwca.

Duży wkład Polaków

Polacy odплыnęli z Norwegii jako jedni z ostatnich. Do końca pozorowali walki, osłaniali także ewakuujące się wojska aliantów. Z ponad 4,7 tys. żołnierzy Brygady w bitwie o Narwik zginęło 97, 189 odniosło rany, a 28 uznano za zaginionych.

Grób polskich żołnierzy poległych pod Narwikiem

Niemiecka okupacja trwała w Norwegii jeszcze pięć lat, do 8 maja 1945 roku - dnia złożenia przez Niemcy aktu kapitulacji.

OPRACOWANIE WŁASNE